

det vilde have. Selv om man forhøjede disse Takster ganske overordentlig stærkt, vilde det dog ikke have nogen nævneværdig finansiel Betydning, det drejer sig om langt mindre Beløb, end de fleste synes at mene. Men det er altsaa paa Forhaand udelukket at forhøje Taksterne paa Transitgodsetalene; i de internationale Overenskomster gaar man ud fra, at Taksterne sammensættes af to Poster: den indenlandske og den udenlandske, og det vilde bryde ethvert Samarbejde i Fremtiden, hvis man under en Situation som den nuværende vilde forsøge paa at tilvende sig en særlig Fordel, og for øvrigt skal jeg tilføje, at den Fordel, som de os omgivende Lande har af, at vi ekspederer deres Gods loyalt, har vi i omvendt Retning. Men i øvrigt vil jeg udtale, at jeg ikke er uenig med de ærede Medlemmer i deres Grundbetragtning: at Statsbanernes Takster bør fastsættes saaledes, at de giver et rimeligt Overskud til Forrentning af den i Statsbanerne anlagte Kapital, idet jeg dog her straks maa minde om, at Staten gennem sine Jernbaner søger at løse Opgaver af social og kulturel Karakter og af betydeligt økonomisk Omfang, og for saa vidt angaar disse Opgaver, og hvad dertil medgaar, kan man selvfølgelig ikke forlange Forrentning af den i Statsbanerne anlagte Kapital. Det er mit Indtryk, at de nugældende Takster i det hele taget maa siges at være ganske passende — man kan til Dels bedømme det ogsaa ad Erfaringens Vej. Naar Taksterne er for lave, medfører det en uhyre, en overdreven Rejselyst, saaledes som vi for nogle Aar siden oplevede det, men bliver de for høje, nedsætter det Trafikken, baade Gods- og Persontrafikken, i et saadant Omfang, at man maa gaa ud fra, at Landets almindelige Økonomi har Skade deraf. Det er altsaa mit Indtryk, at disse Takster var meget passende, set i Belysning af Forholdene før Krigen, men hvad der nu saa stærkt forrykker Billedet, er Udgifter, som ganske direkte har deres Udspring af Krigsforholdene, og indenfor Ministeriet har der været Enighed om, at det vilde være særdeles ubelejligt at kræve disse Ekstraudgifter dækket af dem, som benytter Statsbanerne, altsaa gennem en Takstforhøjelse, ubelejligt, fordi det i høj Grad vilde krydse de prisregulerende Bestræbelser, som Regeringen og Rigsdagen i Forening har udfoldet. Det er ikke mindst Transportmidlernes Fordyrelse, som har været bestemmende for Varefordyrelsen, og her griber den ene Faktor ind i den anden: naar Varerne bliver dyrere,

bliver Arbejdslønnen højere, og naar Arbejdslønnen bliver højere, bliver Varerne endnu dyrere, saaledes kommer man meget let ind i en Svikmølle. Jeg finder det ganske sundt, at en af Prisfaktorerne ligger nogenlunde fast, det giver ogsaa et godt Eksempel til Efterfølgelse, og vi maa her indrømme, at dette Eksempel er efterfulgt f. Eks. af de indenlandske Dampskibsruiter, der, som bekendt, ikke har sat Taksterne op under Krigen. Ministeriets Stilling i Foraaret var, som jeg her har gjort Rede for, denne, at man indtil videre bør fastholde Taksterne i deres nuværende Højde, og jeg mener, at der endnu ikke foreligger Kendsgerninger, som er egnede til at ændre Ministeriets Syn paa denne Sag. Dermed vil jeg altsaa ikke udtale nogen endelig og principiel Modstand mod en Takstforhøjelse, hvis den af andre Grunde skulde blive nødvendig. Men det er ikke vanskeligt for den, som med Omhu vil gennemlæse Statsregnskabet, at holde Rede paa, hvorledes Statsbanerne vilde forrente sig, forudsat at disse bestemte Udgifter var normale, med andre Ord, det er ikke vanskeligt at se, i hvilken Grad netop Krigstilstanden har indvirket paa deres Rentabilitet.

Et stort Antal ærede Medlemmer, det ærede Medlem fra Næstved (Andreasen), Storehedinge (J. Andersen), Verninge (Jensen-Sønderup), Frederikshavn (Thomas Larsen), Give (N. C. Jensen), Horsens (Hans Nielsen), Hillerød (Wilmann), Helsingør (Christian Rasmussen) og muligvis flere, har ønsket en Udtalelse af mig om de Jernbaneforslag, som for Tiden er under Udarbejdelse. Jeg vil derom indskrænke mig til at sige, at disse Forslag drejer sig om Anlæg af Dobbeltspor i et saadant Omfang, at samtlige de ærede Medlemmer, som har henvendt sig til mig i den Anledning, vil blive fuldt ud tilfredsstillede. Det drejer sig om Dampfærgeforbindelsen mellem Sjælland og Jylland og om en Bro over Storstrømmen. Det er de 3 Hovedforslag, som efter min Mening er nødvendige for at tilvejebringe Muligheden for en saadan rationel Statsbanedrift, som man her i Landet forlanger, men som man ikke kan faa gratis eller ved at kritisere Generaldirektoratet.

Dernæst havde jeg tænkt som i Fjor at fremsætte Forslag om Anlæg af en Bane fra Skive til Videbæk og endelig formentlig i et særligt Lovforslag paa ny at fremsætte Forslag om Anlæg af forskellige Privatbaner og da ikke blot dem, som var nævnte i Lovforslaget i Fjor, men